

Anonimizirana različica

Prevod

C-30/20 – 1

Zadeva C-30/20

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

22. januarja 2020

Predložitveno sodišče:

Juzgado de lo Mercantil n. 2 de Valencia (Španija)

Datum predložitvene odločbe:

23. decembra 2019

Tožeča stranka:

RH

Tožene stranke:

AB Volvo

Volvo Group Trucks Central Europe GmbH

Volvo Lastvagnar AB

Volvo Group España, S. A.

**JUZGADO DE LO MERCANTIL N.º2 DE MADRID (SODIŠČE ZA
GOSPODARSKE SPORE ŠT. 2 V MADRIDU, ŠPANIJA)**

[...] (ni prevedeno) [identifikacija postopka in strank]

SKLEP

[...] (ni prevedeno) Madrid

[...] (ni prevedeno) 23. decembra 2019

DEJANSKO STANJE

SL

PRVIČ. Sodni postopek, v katerem se je pojavilo to vprašanje za predhodno odločanje, je redni civilni postopek, začet na podlagi zahtevka za povrnitev škode, ki je bila povzročena tožeči stranki, osebi RH. Ta škoda je bila povzročena zaradi nekaterih že sankcioniranih protikonkurenčnih ravnanj, ki, kot je navedeno v tožbi, izhajajo iz vrste usklajenih ravnanj, ki pomenijo hudo kršitev in so jih storile tožene družbe, ki vse pripadajo skupini VOLVO.

Zahtevak se uveljavlja v okviru tožbe *follow-on*, ki temelji na Sklepu Komisije (EU) z dne 19. julija 2016 (zadeva AT, 39824, objavljena v UL EU z dne 6. aprila 2017), [...] (ni prevedeno). Z njim so naložene kazni glavnim proizvajalcem tovornjakov na trgu Evropske unije zaradi kartela, ki je obstajal od januarja 1997 do januarja 2011 in v katerem so, kot ugotavlja Evropska komisija, sankcionirana podjetja kršila člen [101] Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Tožeča stranka navaja, da je kršitev temeljila na nedovoljenem dogovarjanju o določanju cen in njihovem povišanju ter o časovnem okviru in prenosu stroškov za uvedbo tehnologij v zvezi z nizkimi emisijami za srednjetežke in težke tovornjake v skladu s standardi Euro od 3 do 6.

Med družbami, sodelujočimi v kartelu, so tožene družbe: AB VOLVO, VOLVO LASTVAGNAR AB in VOLVO GROUP TRUCKS CENTRAL EUROPE GMBH. Poleg tega je iz navedene skupine tožena tudi španska hčerinska družba, VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A.

Tožeča stranka navaja sedeže štirih toženih strank, med katerimi imajo tri (prve tri, ki so matične družbe španske hčerinske družbe) sedež v drugih državah Evropske unije:

Družba AB Volvo, [...] (ni prevedeno) Göteborg, Švedska.

Družba Volvo Lastvagnar AB, [...] (ni prevedeno) Göteborg, Švedska.

Družba Volvo Group Trucks Central Europe GmbH, [...] (ni prevedeno) Ismaning, Nemčija.

Tožena španska družba ima sedež v Madridu, [...] (ni prevedeno).

DRUGIČ. Vse tožene stranke so se udeležile postopka in v skladu s [...] (ni prevedeno) španskim zakonom o civilnem postopku (Ley española de Enjuiciamiento Civil (LEC)) podale ugovor o neobstoju mednarodne pristojnosti (španska hčerinska družba poleg tega podaja ugovor zoper stvarno pristojnost glede enega od zahtevkov tožeče stranke);

Po mnenju skupine VOLVO navedeno špansko sodišče nima mednarodne pristojnosti za odločanje o tožbi, pri čemer se sklicuje na člen 7, točka 2, Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah. V tej določbi (prejšnji člen 5, točka 3, Uredbe 44/2001) je navedeno: „Oseba s stalnim prebivališčem v državi članici je lahko tožena v drugi

državi članici: [...] v zadevah v zvezi z delikti ali kvazidelikti pred sodišči v kraju, kjer je prišlo ali lahko pride do škodnega dogodka“.

Skupina VOLVO trdi, da je ta izraz, „*kraj, kjer je prišlo ali lahko pride do škodnega dogodka*“, pojem Skupnosti, katerega pomen je določilo Sodišče, poleg tega pa tožene stranke menijo, da se ta pojem v skladu s sodno prakso Sodišča nanaša na kraj škodnega dogodka (v tem primeru kraj ustanovitve kartela proizvajalcev tovornjakov), ki ga nikakor ni mogoče istovetiti s krajem stalnega prebivališča tožeče stranke: jasno je, trdi skupina VOLVO, da je bil kartel ustanovljen zunaj Španije, v drugih državah Evropske unije, kar pomeni, da španska sodišča niso pristojna. [...] (ni prevedeno)

TRETIJČ. [...] (ni prevedeno) Pojavlja se velik dvom glede tega, kako ustrezno, v skladu s pravom Unije, razlagati navedeni člen 7, točka 2, Uredbe (EU) št. 1215/2012.

Za rešitev spornega vprašanja v tem postopku je treba upoštevati te dejavnike:

1. V zvezi s to določbo že obstaja ustaljena sodna praksa Sodišča, v skladu s katero: „*lahko v primeru tožbe, s katero se od toženih strank, ki imajo sedež v različnih državah članicah, zahteva odškodnina zaradi od Komisije ugotovljene enotne in trajajoče kršitve člena 101 PDEU in člena 53 Sporazuma EGP ob različni krajevni in časovni udeležbi toženih strank v več državah članicah, škodni dogodek pa je nastopil glede na vsakega posameznega domnevnega oškodovanca, vsak izmed njih na podlagi člena 5, točka 3, vloži tožbo pri sodišču kraja, kjer je bil naposled sklenjen zadevni omejevalni sporazum, oziroma, če je primerno, kraja, kjer je bil sklenjen posebni dogovor, ki ga je mogoče opredeliti kot škodni dogodek za zatrjevano škodo, ali pa pri sodišču kraja, kjer ima svoj sedež“.*

To je navedlo Sodišče v [...] (ni prevedeno) sodbi z dne 21. maja 2015 (C-352/13, *CDC Hydrogen Peroxide*, [točka 56]). To pomeni, da čeprav je do škodnega dogodka v primeru kartela proizvajalcev tovornjakov očitno prišlo zunaj Španije, je iz člena 7, točka 2, Uredbe Skupnosti in sodne prakse Sodišča razvidno, da je škoda nedvomno nastala v Španiji in da bi zato vsekakor bilo mogoče družbo VOLVO tožiti znotraj španskega ozemlja, natančneje, v kraju, kjer je sedež oškodovanca. Tako je bilo v sodbi Sodišča v zadevi *CDC Hydrogen* v zvezi s sedanjim členom 7, točka 2, razsojeno naslednje:

„[točka] 52 Iz sodne prakse Sodišča izhaja, da je kraj nastanka škode kraj, kjer se škoda dejansko pokaže (glej sodbo *Zuid-Chemie*, C-189/08, EU:C:2009:475, točka 27). Ker gre za škodo, ki se izraža v povečanih stroških, nastalih zaradi umetno povišanih cen, kot so cene vodikovega peroksida, ki je bil predmet omejevalnega sporazuma iz postopka v glavni stvari, je ta kraj mogoče določiti samo za vsakega posameznega domnevnega oškodovanca in je načeloma v kraju njegovega sedeža.

[točka] 53 Ta kraj daje vsa jamstva za učinkovito organizacijo morebitnega postopka, ker je preizkus tožbe za povračilo škode, ki jo je domnevno utrpelo

podjetje zaradi omejevalnega sporazuma, kar je Komisija zavezujoče že ugotovila, odvisen od dejavnikov, ki se specifično nanašajo na položaj tega podjetja. V teh okoliščinah lahko sodišče kraja, kjer ima družba sedež, očitno najbolje odloči o takšni tožbi.“

Sodišče je pozneje, specifično v zvezi s kartelom proizvajalcev tovornjakov, ki ga je Komisija sankcionirala v zgoraj navedenem sklepu iz julija 2016, na katerem temelji zahtevki v obravnavanem postopku, v primeru, v katerem je bil na Madžarskem vložen enak zahtevki zoper družbo DAF, v sodbi z dne 29. julija 2019 (C-451/18, Tibor-trans proti DAF Trucks NV) potrdilo (točka 33): „Kadar [...] je trg, prizadet s protikonkurenčnim ravnanjem, v državi članici, na ozemlju katere naj bi domnevno nastala škoda, je treba šteti, da je kraj nastanka škode za uporabo člena 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 v tej državi članici (glej v tem smislu sodbo z dne 5. julija 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, EU:C:2018:533, točka 40).“

2. Vendar se pri upoštevanju navedenega pojavi ovira, saj je treba najprej določiti, ali se ta sodna praksa nanaša na mednarodno pristojnost sodnih organov države članice, v kateri je bila povzročena škoda, ali pa neposredno določa nacionalno krajevno pristojnost znotraj te države članice Unije. To pomeni, da je treba ugotoviti, ali je člen 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 ozka določba o mednarodni pristojnosti ali gre za dvojno ali mešano določbo, ki deluje tudi kot pravilo o nacionalni krajevni pristojnosti.

Tega dvoma ni mogoče odpraviti z dosedanjo nacionalno sodno prakso niti z dosedanjo sodno prakso Skupnosti.

3. Kar zadeva prvonavedeno, je Tribunal Supremo (vrhovno sodišče, Španija) (sklep prvega senata z dne 26. februarja 2019, pozneje ponovljeno v veliko primerih, na primer nazadnje 8. in 15. oktobra 2019) dejansko potrdilo, da člen 7, točka 2, Uredbe Skupnosti dovoljuje, da se lahko šteje, da so pristojna španska sodišča, vendar je zanikalo, da se ta določba obravnava tudi kot neposredna določba o nacionalni krajevni pristojnosti, ne da bi se preučilo, kaj je v zvezi s tem ugotovilo Sodišče, tako da ta preučitev ni na voljo na tej prvi stopnji.

4. Kar tako zadeva drugonavedeno, je razvidno, da je Sodišče dejansko izoblikovalo sodno prakso glede pogodbene odgovornosti, tako da se postavlja vprašanje, ali je treba člen 7 razlagati enako, kadar gre za nepogodbeno odgovornost. V sodbi Sodišča z dne 3. maja 2007, C-386/05, Color Drack GmbH proti Lexx International Vertriebs GmbH, je bil obravnavan primer, v katerem je bilo v zvezi z veljavno prodajno pogodbo blaga med Avstrijo in Nemčijo Sodišču postavljeno vprašanje, ali je treba člen 5(1)(b) prejšnje Uredbe (ES) št. 44/2001, sedanji člen 7(1)(b) Uredbe 1215/2012 razlagati tako, da lahko kupec glede zahtevka zaradi neizpolnitve pogodbe o delnih dostavah na različnih krajih v državi izpolnitve toži prodajalca blaga s sedežem v državi članici pred sodiščem v enem od teh krajev, ki ga izbere kupec. Odgovor Sodišča je bil pritrdilen, in sicer je navedlo:

„Glede na to, da člen 5, točka 1(b), prva alineja, Uredbe št. 14/2001 določa tako mednarodno pristojnost kot krajevno pristojnost, ima ta določba namen poenotiti kolizijska pravila glede pristojnosti in torej neposredno določiti pristojno sodišče brez napotitve na notranje pravo držav članic.“ [točka 30]

Enako pravilo je bilo uporabljeno v poznejši sodbi Sodišča z dne 9. julija 2009 (C-204/08, Peter Rehder/Air Baltic Corporation), v primeru, v katerem je bil prav tako vložen zahtevek zaradi neizpolnitve pogodbe, vendar tokrat v zvezi z zagotavljanjem storitev (zračni prevoz potnikov).

5. Čeprav bi se lahko *a priori* razumelo, da je logika razlage enaka, ni bilo mogoče zaslediti enake rzsodbe Sodišča v zvezi s členom 7, točka 2, navedene Uredbe EU 1215/2012, ki se – kot smo videli – nanaša na drugačno odgovornost, to je nepogodbeno odgovornost. Ni torej možnosti, da se uporabi sodna praksa *acte claire* niti sodna praksa *acte éclairé* (ki jo je prav tako izoblikovalo Sodišče 6. oktobra 1982 v zadevi 283/1981, *Cilfit*).

6. Potreba po odpravi tega dvoma je očitna: če je člen 7, točka 2, Uredbe Skupnosti samo mednarodna določba, ki v obravnavanem primeru napotuje na pristojnost španskih sodišč, vendar pa nima nacionalnega obsega, ki bi omogočal tudi določitev krajevne pristojnosti, je treba uporabiti navedeno nacionalno sodno prakso, v skladu s katero je v primeru neobstoja posebnega pravila za določitev krajevne pristojnosti v postopkih zasebnega konkurenčnega prava sodišče, ki je najprimernejše za obravnavo teh sporov, sodišče, na katerem se rešujejo spori zaradi nelojalne konkurence, določeno v členu 52(1), točka 12, LEC, zato je treba zadevo predložiti pri sodišču v kraju, kjer je bilo kupljeno vozilo ali kjer je bila podpisana pogodba o lizingu, saj je škoda nastala tam. Če pa bi se štelo, da je člen 7, točka 2, Uredbe Skupnosti mešana in mednarodna določba in poleg tega določba o nacionalni krajevni pristojnosti, je v skladu s sodno prakso Sodišča pristojno sodišče kraja, kjer ima oškodovanec sedež.

7. V navedenem primeru je bil nakup petih vozil, na katerem temelji tožba (enega med njimi prek lizinga), v vseh primerih izveden v Cordobi (Španija). In čeprav je tudi stalno prebivališče tožeče stranke v Cordobi (Španija), se je tožena stranka udeležila postopkov, vendar nikoli ni izpodbijala krajevne pristojnosti tega sodišča, zato je treba šteti, da velja tihi sporazum, da je zanjo pristojno sodišče v Madridu (člen 56 LEC).

Zaradi vseh teh okoliščin predložitveno sodišče, ki je pristojno za rešitev spornega vprašanja, meni, da je primerno predložiti vprašanje za predhodno odločanje Sodišču Evropske unije [...] (ni prevedeno).

ČETRTIČ. Stranke iz postopka [...] (ni prevedeno) so v okviru obravnave vprašanja za predhodno odločanje [...] (ni prevedeno) navedle svoje trditve glede potrebe po vložitvi vprašanja za predhodno odločanje, [...] (ni prevedeno).

PETIČ. Tožeča stranka je 4. decembra 2019 vložila vlogo, v kateri navaja trditve, [...] (ni prevedeno).

OBRAZLOŽITEV

PRVIČ. Vprašanje za predhodno odločanje.

Člen 267 Pogodbe o delovanju Evropske unije (prejšnja člena 234 in 177 PES) določa:

„Sodišče Evropske unije je pristojno za predhodno odločanje o vprašanjih glede:

- (a) razlage Pogodb;*
- (b) veljavnosti in razlage aktov institucij, organov, uradov ali agencij Unije.*

Kadar se tako vprašanje postavi kateremu koli sodišču države članice in če to sodišče meni, da je treba glede vprašanja sprejeti odločitev, ki mu bo omogočila izreči sodbo, lahko to vprašanje predloži v odločanje Sodišču.

Kadar je takšno vprašanje postavljeno v postopku, ki teče pred sodiščem države članice, zoper odločitev katerega po nacionalnem pravu ni pravnega sredstva, je to sodišče dolžno predložiti zadevo Sodišču. [...]“

Za predložitev vprašanja za predhodno odločanje Sodišču je potrebno [...] (ni prevedeno), da je pravo Skupnosti upoštevno za konkretni primer, ki ga obravnava pristojno nacionalno sodišče, in da se uporablja. Ustaljena sodna praksa Sodišča določa dve osrednji pravili, na katerih temelji pravna Skupnost, ki je Evropska unija, in ti sta načelo neposredne uporabe prava Skupnosti v državah članicah in načelo primarnosti nad nacionalnimi določbami (sodbe Sodišča z dne 5. februarja 1963 v zadevah Van Gend en Loos, 26/62, Costa/ENEL, 6/64, in Simmenthal, 106/77)

Poleg tega je v skladu s sodbo Sodišča z dne 20. oktobra 2011 v zadevi Interedil SRL (C-369/09, še neobjavljena v ZODl.) nacionalno sodišče, ki je uporabilo možnost, ki mu jo daje člen 267, drugi odstavek, PDEU, za rešitev spora o glavni stvari vezano na razlago zadevnih določb, ki jo je podalo Sodišče, in mora glede na okoliščine primera odstopiti od presoje hierarhično višjega sodišča, če glede na to razlago meni, da ta presoja ni skladna s pravom Unije, kot ga razlaga Sodišče.

V tem smislu je treba spomniti, da člen 4a(1) LOPJ določa: „Sodniki in sodišča uporabljajo pravo Evropske unije v skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije.“

[...] (ni prevedeno) [navedbe v zvezi z nacionalnim pravom]

DRUGIČ. Predložitveno sodišče je pristojno za reševanje vprašanj mednarodne pristojnosti in, če bi se ta priznala, vprašanj krajevne pristojnosti, ki mu jih stranke predložijo v odločanje.

V skladu s členom 21 LOPJ „[š]panska civilna sodišča odločajo o zahtevkih, ki so vloženi na španskem ozemlju v skladu s tem, kar je določeno v mednarodnih pogodbah in konvencijah, katerih sopolpisnica je Španija, v določbah prava Evropske unije in v španskih zakonih.“ Člen 22d LOPJ določa: „Poleg tega so v primeru, da ni izrecnega ali tihega sporazuma o pristojnosti in tudi če tožena stranka ne bi imela stalnega prebivališča v Španiji, španska sodišča pristojna: (b) na področju nepogodbenih obveznosti, kadar je škodni dogodek nastal na španskem ozemlju“.

Določba Skupnosti, ki se prednostno in neposredno uporablja v Španiji ter v zvezi z razlago katere se pojavlja dvom (člen 7, točka 2, Uredbe EU 1215/2012), se neposredno uporablja v obravnavanem postopku za rešitev ugovora nepristojnosti.

Iz teh razlogov predložitevno sodišče

IZREK

SKLENE, da se Sodišču Evropske unije v skladu s členom 267 PDEU predloži to vprašanje za predhodno odločanje:

Ali je treba člen 7, točka 2, Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, ki določa, da je lahko oseba s stalnim prebivališčem v eni državi članici tožena v drugi državi članici: „[...] v zadevah v zvezi z delikti ali kvazidelikti pred sodišči v kraju, kjer je prišlo ali lahko pride do škodnega dogodka“, razlagati tako, da določa samo mednarodno pristojnost sodišč države članice, kjer je navedeni kraj, tako da se za konkretno določitev nacionalnega sodišča, ki je krajevno pristojno znotraj te države, uporabijo nacionalne procesne določbe, ali pa ga je treba razlagati kot mešano določbo, ki torej neposredno določa tako mednarodno pristojnost kot tudi nacionalno krajevno pristojnost, brez potrebe po uporabi nacionalne zakonodaje?

[...] (ni prevedeno) [postopkovne formalnosti]